

Forslag til Vedtægt for Kirkegaarde i Købstæder eller i Byer med bymæssig Bebyggelse

Af Stiftsfuldmægtig H. F. Jegsen

»Foreningen for Kirkegaardskultur«, der tidligere har udgivet Forslag til en Vedtægt for Landsbykirkegaarde, har ment, at det nu vilde være hensigtsmæssigt ogsaa at udgive et lignende Forslag til Vedtægt for Kirkegaarde i Købstæder eller i Byer med bymæssig Bebyggelse. Dette Forslag, der er udarbejdet sammen med Repræsentanter fra Foreningen af Kirkegaardsinspektører og Gravere, vil uden Tvivl blive hilst med Glæde af alle Kirkegaardsinteresserede, ikke blot af Menighedsraadene, Kirkegaardslederne og de Myndigheder, der skal føre Tilsyn med, at de for Kirkegaarde gældende Regler overholdes, men ogsaa af Gravstedsbrugerne. I det følgende skal jeg forsøge at give en orienterende Oversigt over Forslagets nærmere Inddeling og Indhold ledsaget af nogle Kommentarer, der maaske kan være vejledende, for saa vidt et Menighedsraad maatte bestemme sig til at udarbejde en ny eller omarbejde en gældende Vedtægt.

Forslaget er inddelt i følgende Afsnit:

A. Bestyrelsesforhold, §§ 1–7, B. Benyttelse, §§ 8–13, C. Anlæg og Vedligeholdelse af Gravsteder, § 14, D. Gravstedernes Indhegning og Monumentering, § 15, E. Takstregulativ, § 16–17, F. Ordensregler, § 18 og G. Økonomiske Forhold, § 19.

ad A. *Bestyrelsesforhold*. Herunder følger de almindelige Regler om Kirkegaardernes Bestyrelsesforhold med Angivelse af Førelse af Kirkegaardsprotokol og Duplikat af samme og understreger den meget betydningsfulde Regel, at de 2 Sæt Protokoller samt det Kort, der skal forefindes over enhver Kirkegaard, mindst en Gang om Aaret bør sammenholdes, og at eventuelle Uoverensstemmelser mellem Protokollerne indbyrdes eller i Forhold til Kirkegaardskortet straks skal berigtiges. Naar denne Regel iagttages omhyggeligt, undgaar man, at der henligger Gravsteder, hvis Skæbne er uvis,

men som man paa Grund af manglende »bogholderimæssige« Oplysninger ikke helt tør sløjfe af Frygt for, at der en skønne Dag skal indfinde sig en eller anden, der mener sig berettiget til Brugen af Gravstedet. Det er derhos ogsaa først, naar denne »Ordensforskrift« overholdes, at Bestemmelsen i Forslagets § 12 om hjemfaldne Gravsteder kan praktiseres under betryggende Garanti.

I Tilslutning til Bestemmelsen i Forslagets § 6 om Udstedelse af et Begravelsesbrev (ikke »Skøde«) ved Erhvervelse af Brugsretten til et Gravsted finder jeg Anledning til at henvende Opmærksomheden paa den for Gravstedsbrugere meget betryggende Regel i § 12, 2. Stk. om, at der, medmindre Begravelsesbrevet, her kaldet »Fæstebrevet«, indeholder Bestemmelse i modsat Retning, i et Gravsted, som er erhvervet for flere Fredningsperioder, kun maa nedsættes Lig af saadanne Personer, der i lige Linie er i Slægt med den, som oprindeligt har erhvervet Gravstedet, for saa vidt der ikke er Tale om et Slægtsgravsted i snævrere Forstand. Reglen er Udtryk for, at Kirkegaardsbestyrelsen tilsikrer Gravstedsejeren en udelukkende Ret til det fæstede Gravsted i Overensstemmelse med, hvad der normalt maa antages at falde sammen med hans Ønsker. Personlig finder jeg, at denne Bestemmelse ikke bør udledes i nogen fremtidig Kirkegaardsvedtægt, idet den maa siges at omgærde navnlig Enliges og barnløse Ægtepars Gravsteder med det Sikkerhedsbælte, som netop for saadanne er særlig betydningsfuldt.

ad B. *Benyttelse*. Herunder gives almindelige Bestemmelser om Gravsteders Benyttelse med Angivelse af Takster for Erhvervelse og Fornytelse af Gravsteder for een og flere Fredningsperioder, og om Taksterne her som alle andre Steder i Vedtægten er det en Selvfølge, at de kun er Eksempler

paa, hvad der kan tages; de er med andre Ord vejledende, men ikke normgivende, idet de maa rette sig efter den enkelte Kirkegaards særlige Forhold. For Fuldstændighedens Skyld skal jeg under Henvisning til Bestemmelserne i §§ 24 Stk. 1 og 25 Stk. 1, jfr. Stk. 2 i Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde gøre opmærksom paa, at hvis der ikke forud har været ydet Betaling for Gravplads, kræves der Vedtagelse herom paa et *Menigheds møde*, naar der i Vedtægten fastsættes Betaling for Erhvervelse af et Gravsted med en enkelt Gravplads til en afdød, og, saafremt den Paa gældende var gift, yderligere een Gravplads ved Siden af den første til Ægtefællen.

Under det omhandlede Afsnit er derhos anført nogle Regler om Urnegrave. Skulde man ønske yderligere Oplysninger om disse, kan jeg henvise til et tidligere af Foreningen udgivet »Smaaskrifter Nr. 6«, der indeholder vejledende Bestemmelser angaaende Nedsættelse af Askeurner.

Endelig er der i § 10 anført Takster for Vedligeholdelsen for een Fredningsperiode, medens § 14 indeholder Takster for den aarlige Vedligeholdelse.

Jeg kunde have ønsket, at man i § 10 ikke havde begrænset Omfanget af Gravsteders Vedligeholdelse alene til »Renholdelse, Klipping og Beskæring«, idet man saa kommer ind paa, at der skal træffes ikke regelbundne Aftaler om Fornyelse af Beplantning m. v., og jeg maa mene, at Vedligeholdelsespligten, foruden det i Forslaget anførte, bør omfatte Fornyelse af Gravstedets Beplantning med en hensigtsmæssig efter Egnens Klima afpasset Blomsterbestand, samt Rensning (Afvaskning) af Monument; forlanges der saa mere, maa der betales efter Overenskomst i hvert enkelt Tilfælde. Ved en saadan Udvidelse af Vedligeholdelsespligten yder Kirken en virkelig Publikumservice, og dette er slet ikke uvæsentligt. Skulde Taksterne ogsaa gaa en Smule i Vejret ved et saadant Tillæg til Vedligeholdelsespligterne, trækker den Slags sig

nok i Lave, f. Eks. ved at man sikrer sig en Planteskole paa Kirkegaarden med rigelig Bestand af de Plantearter, Kirken (Kirkegaarden) forpligter sig til at erstatte den bestaaende Vegetation med.

De under Afsnittet »Benyttelse« nævnte Beløb for Erhvervelse af Brugsretten til samt Fornyelse og Vedligeholdelse af Gravsteder danner selvsagt en væsentlig Basis for Kirkegaardens Økonomi, og jeg mener derfor passende med det samme at kunne omtale ad *G. Økonomiske Forhold*. Da Kirkegaardene desværre viser sig at være den kirkelige Lignings Achilleshæl, er det meget vigtigt, at man mærker sig disse Bestemmelser om Kirkegaardenes økonomiske Forhold, og af Overskuelighedshensyn vil jeg opstille følgende Sondringer mellem de Kapitaler, der tilflyder Kirken gennem Brugsret m. v. til Gravsteder:

- 1) Kapitaler, der indbetales for Erhvervelse af Brugsretten til Gravsteder for een Fredningsperiode, jfr. fornævnte Lovs § 25 Stk. 1—3, indgaar i Kirkens Kasse og maa straks anvendes til Bestridelse af Kirkegaardens almindelige Driftsudgifter.
- 2) Kapitaler, der indbetales for Erhvervelse af Brugsretten for flere end een Fredningsperiode (første Periode medregnet) saavel som al Betaling, der er lægges i Henhold til Stk. 4 og 5 i nævnte Lovs § 25, skal iflg. denne Paragrafs Stk. 6 oplægges blandt Kirkens Midler, men de aarlige Renter heraf udbetales efter gældende Praksis Kirkebestyrelserne og maa anvendes til Dækning af Driftsudgifterne.
- 3) Beløb, der indbetales for den aarlige Vedligeholdelse, jfr. Forslagets § 14 næstsidste Stykke, indgaar i Kirkens Kasse, for saa vidt Kirkegaardslederen ikke iflg. sit Ansættelsesbrev er berettiget til at oppebære disse Beløb som en Del af sin Løn.
- 4) Beløb, der indbetales for Vedligeholdelsen i een eller flere Fredningsperio-

der skal oplægges blandt Kirkens Midler. I Vedligeholdelses Tiden vil Renter af saadanne Beløb vel hovedsagelig medgaa til Gravstedets Vedligeholdelse, men ved Ophør heraf indgaa Renterne i Driften.

Med Kirkeministeriets Samtykke kan de under 2 nævnte Kapitaler straks anvendes til Arbejder ved Kirkegaarden eller til andre Formaal, for saa vidt det skønnes, at der ikke vil blive Brug for Pengene til Foranstaltninger ved Kirkegaarden, og det samme gælder Hovedstolen af de under Nr. 4 nævnte Kapitaler efter Vedligeholdelses Tidens Udløb. Som det vil ses, er der mange Maader for Kirken at skabe Kapital paa ved den rationelle Kirkegaardsdrift, og den Omstændighed, at navnlig Vedligeholdelseskapitalerne først paa lang Sigt indvirker paa Kirkens økonomiske Forhold, bør naturligvis ikke virke tilbageholdende — tværtimod.

En Uddybning af dette interessante Spørgsmaal om Kirkegaardenes Økonomi skal jeg imidlertid komme tilbage til i en senere Artikel.

ad C. *Anlæg og Vedligeholdelse af Gravsteder* og D. *Gravstedernes Indhegning og Monumentering*. Disse to Afsnit vidner om et frugtbart Samarbejde med »Foreningen af Kirkegaardsinspektører og Gravere«. Afsnittenes Indhold er meget detailleret og kan karakteriseres som en hel lille »Haandbog« om, hvad der er værd at vide om den praktiske Side af Spørgsmaalet: Anlæg m. v. af en Kirkegaard. Uden at være Fagmand tør jeg betegne de her givne Oplysninger som en ypperlig Vejledning med Hensyn til, hvorledes man bør forholde sig saavel ved Anlæg af nye Kirkegaarde som ved Regulering af de bestaaende, hvorfor jeg varmt vil anbefale, at disse Regler indarbejdes i fuld Udstrækning i nye Kirkegaardsvedtægter, idet man saa altid har dem »ved Haanden«.

ad E. *Takstregulativ* og F. *Ordensregler*. Intet at bemærke.

Som afsluttende Bemærkning skal jeg po-
intere, at det anmeldte Skrift betegner sig som »Forslag« til Kirkegaardsvedtægt, og ethvert Menighedsraad kan, som antyd-
et, benytte det i det Omfang, det ønsker, men jeg vil gerne have Lov til at sige, at Forslaget ret beset er inde paa noget af det helt rigtige indenfor det omskrevne Felt, og jeg kan, efter det Kendskab jeg har til de Problemer, der kan opstaa ved Udarbejdelse af Kirkegaardsvedtægter, anbefale Menighedsraadene og andre Kirkegaardsinteresserede at anskaffe det lille Skrift, der, saa vidt jeg skønner, fortjener at sætte Spor i det fremtidige Arbejde med den videre Udvikling og praktiske Anvendelse af Kirkegaardsvedtægter.

Vedtægtsforslaget, der er Nr. 8 i Foreningens Serie af Smaaskrifter, sælges for Kr. 0,50 pr. Stk.

Fig. 43-45.
Øverst: Gravmæle fra
Parjana (Bjørnø);
nederst: fra Ilomants;
Gravmælet kaldes
pulvana, d. v. s. Pæl;
tilhøjre: Gravmæle
fra Joutseno.
(Tegning: Valkonen).
Se iøvrigt Teksten
paa de følgende
Sider.

